

egyletnek júniusra hirdetett pályázata meghozza azt a sikeres eredményt, mely a mi egyházunkban is egy népkönyvtár megindítására kezdetül szolgálhat. — Keresztény Népparátt. Missio és Gusztáv Adolf egylet havi közlönye. Kiadja Budapesten Hornyánszky. Ára 2 kr. — Magyarország helység-
névtára két kötetben. Szerkesztette Dvorzsák János. (Budapest, II. Donáti-
utca 3. sz.) Ára 10 frt.

Kénosi J. kézirati művei. A K. Magvető f. évi első füzetében Jakab Elek ur „Kiáltó szó a pusztában“ cz. cikkében többek közt ezt írja: „A tordai unitárius középtanoda könyvtárából Kénosi Tózsér János két kézirati nagybecsű műve a gróf Kemény József gerendi könyv és kézirat tárába jutott s ma az erdélyi Muzeum-egylet birtokában van.“

Nem kívánok a Kénosi-féle iratok történetének fejtegetésébe ereszkedni. Az igazság érdekében csak azt jegyzem meg, hogy Kénosinak említett két műve u. m. De Typographiis et Typographis Unitariorum és Bibliotheca Scriptor. Transylvaniae Unitariorum stb. a Kénosi és Uzoni eredeti kéziratában, az első csakán, az utóbbi teljes állapotban a kolozsvári unitár. Colleg. könyvtárában van s sohasem voltak a tordai gymn. könyvtárában. A muzeum könyvtárában levő példány csak másolat, miről Kénosinak — többek közt a kolozsvári Colleg. matric.-ban isk. főnök (senior) korában tett iratával való összehasonlításból bárki azonnal meggyőződhetik. De meg lehet győződni ezen példányoknak a tordai iskola matrikulájával való összehasonlításából is, a melyet Kénosi szintén sajátkezűleg írt s mely ma is a tordai gymn. könyvtárában van, honnan Váradi Károly, mint igazgató adta volt át czikkiró urnak és vissza is tette.

Benczédi Gergely.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Keresztény Magvetőért! A Keresztény Magvető érdekében Kovács Dénes bágyoni birtokos, hitbuzgó egyháztanácsos afiától a következő levelet és küldeményt vettük: „T. Szerkesztőség! Egy régóta eszembe tartott és melegen ápolt gondolatomnak akarok kifejezést adni; és ez az, miszerint a t. szerkesztőség ügybuzgósága mellett óhajtanám, ha egyetlen folyóiratunk, a Ker. Magvető biztosítása tekintetéből bizonyos alapot eszközölhetnénk, mely az elismerés mellett idővel némi kárptólást is nyújthatna az előfizetők és pártolók változékony száma mellett.

Igaz ugyan, hogy folyóiratunk nagy elismerésben részesül, széles kiterjedett olvasó körrel dicsekszik, s bizonyára csak szaporodhatnak előfizetői és pártolói. Azonban gondoljuk meg azt is, hogy vagyonosabb s áldozatkész litrokonainkot, azoknak halálával aligha tudhatjuk pótolni, és így önként reá jövünk az én gondolatomra, t. i. hogy az előfizetők egyszermindenkorra fizessenek 50 forintot és a pártolók 100 frtot készpénzben — urbéri vagy államkötvényben — s mint alapító tagok kapni fogják, míg élnek egy-egy példányban a Ker. Magvető füzezeit; a befizetett összegek tőkét fognak alkotni, melynek kamatja — mint addig is — a folyóirat költségeire fordittatik.

Nézetem szerint ez által csak nyerhet az ügy, s a fizetők sem terhelődnek. Meglehet, hogy a körülmények szerint — most és ezután is — sokaknak állhat módjában egy kedvező alkalommal, a fennebbiek szerint cselekedni, s így a vállalat erősítéséhez hozzájárulni.

Én a magam 100 forintját pártolásom állandósítására idemellékelve ezennel tisztelettel küldöm. Bágyon, 1887. április 10. Kovács Dénes. — Kovács Dénes érdemes afának emez életrevaló gondolatáért és áldozatkészséget tanusító eme jeles tényeért, hogy gondolatát nemcsak hogy közölte, hanem azt a maga részéről azonnal valószínűsítette is, a legmelegebb köszönetet mondunk. Vajha az ő példája minél több követőre találna hitrokonaink között, hogy így lehetővé tétetnék, hogy folyóiratunkat célunkhoz képest mindinkább bővítsük, vállalatunkat fokozottabb mérvben emeljük, a mit bizony csak lelkes pártolás mellett lehet eszközölni!

Unitárius isteni tisztelet tartatott husvét másodnapján Orosházán, melyről a következő levelet vettük: „Az orosházi unitárius fiókegyház első isteni tisztelete a függetlenségi olvasó népkörnek e célra átengedett termében tartatott meg, mely zsufolásig megtelt hallgatósággal; a résztvevők száma mintegy háromszázra tehető, kik között férfiak nagyobb számmal voltak. Tehát e szám is eléggé bizonyítja, hogy a nép érdeklődik vallásunk iránt. Nagyban járult a sikerhez T. Ajtay János s. lelkész ur, ki szép és megható ünnepi szónoklatával, melyben Krisztus feltámadását az igazság feltámadásával azonosította, továbbá az Isten, ember és hazaszeretetet oly szép példákkal világosította meg, hogy a közönség tetszését egészen megnyerte, úgy, hogy az isteni tisztelet befejezése sokaknál talán akaratlanul is e kifejezést csalta ajkaikra: „hisz ez értelmében és ily alapon én is unitárius vagyok“. Az isteni tisztelet befejezte után Salamon József gondnok ur házánál közebéd volt, melyen hód-mező-vásárhelyi vendégeink, kik az ünnep emelése érdekében szivesek voltak, nem kimélve sem időt, sem fáradságot hozánk átjönni, résztvettek. A közebéd alkalmával T. Ajtay János lelkész Mélt. és főlt. Ferencz József püspök urra, Megyelka József h.-m.-vásárhelyi gondnok ur T. Derzsi Károly urra, mint budapesti anyaegyházunk lelkészére, kitől a következő távirat érkezett: „Orosházi hitrokonainknak az első Unitárius istentisztelet alkalmából az anyaegyház nevében szives üdvözetemet és legjobb kívánatomat küldöm! A szeretet Istenétől segítve lelkesüljenek, munkálkodjanak és éljenek.“ — Gintner István T. Ajtay János s. lelkészre, T. Ajtay János és Megyelka József urak az orosházi fiókegyház gondnokára Salamon József urra és családjára, az orosházi hitrokonokra, a testvéries összetartásra stb. mondtak felkö-

szöntöket. Vendégeink egy része a délutáni órákban eltávozott, míg többen csak a késő esti órákban távoztak szerény körünkől, azzal az édes érzettel, hogy itt buzgó hivek ünnepeltek. Adja a szeretet Istene, hogy ez a buzgóság mindinkább növekedjék. Hitrokoni üdvözlettel Oros-házán, 1887. ápril 12-én. Gintner István, az orosházi unitárius fiók-egyház jegyzője. — F o g a r a s b a n csakugyan husvét másodnapján tartatott az első unitárius isteni tisztelet, a melyről e tudósítást kaptuk: „Fogarásban ez év husvét másodnapján az unitáriusoknak szép ünnepé-lye volt. Ekkor tartatott meg az első unitárius istentisztelet urvacsora osztással egybekötve, a mely alkalommal kimondatott egyszermind a hiveknek, kik mintegy 100-an vannak, fiókegyházzá alakulása is, megválasztatván gondnokká T. Lőrinczi Dezső polgáriskolai tanár fia. Az isteni tisztelet, melyen szép számu közönség volt jelen felekezeti kü-lönbőség nélkül és mintegy 50-en éltek urvacsorájával, m. kir. járásbíró Tibáld Mihály hitrokonunk házánál tartatott meg, hévizi lelkész Mózes Mihály ténykedése mellett, a kiké első sorban az érdem, hogy ily szép szép számu hiveink lelki szükségletei kielégíthetésének eszméjét felka-rolták s lehetővé tették, hogy saját hitelveik szerint s közös gyüleke-zetben dicsőíthessék az egy igaz Istent. A Dávid F. egylettől az alakult fiókegyház egy szép bibliát kapott. Istennek áldása s kegyelme legyen nemes buzgalmukon s kezdeményezésükön!

Rédiger Géza, dolgozótársunk a folyóiratunkban ismertetett Kin-cses Jancsi vagy a Juhász bojtár meséje czimü munkájáért a Révai testvérektől 100 frtot kapott tiszteletdíjul, mely összeget az E. M. K. E. számára adta.

Nagy Tamás tanár váratlanul elhunyt 1887. márt. 20-án Hód-mező-Vásárhelyt. A megboldogult Erdélyben, Kövenden született 1849. július 8-án. Tanulmányait a kolozsvári unitárius főtanodában 1868-ban kitünő eredménnyel végezte. A selmeczi akadémián két évet töltött, de pályáját nem találván czélszerűnek, a budapesti egyetemen a bölcsészeti fakultáson járt két évig. Innen dr. Petzval és dr. Schenzl tanárok az ó-gyallai csillagda tulajdonosának, Konkoly Thege Miklósnak ajánlották, hol mint segéd igen szép eredménnyel működött. 1875-ben, Hódmező-Vásárhelyt a felső népiskolához a mennyiségtani és természettudományi tanszékre megválasztották, hol 12 éven át, mint a nevezett intézetnek buzgó és szorgalmas tanára oktatta az ifjúságot. Az ő kezdeményezése és közreműködése következtében hővitették ki az intézetet a gazdasági szakoktatáson kívül az ipari és kereskedelmi szakkörökkel. A társadalmi mozgalmakban is tevékeny részt vett. A „Vásárhelyi Hiradó“-nak és „Közlöny“-nek szerkesztője volt s városi képviselő. Halála nemcsak az illető iskolákra veszteség, hanem az egyházra is, melynek mint jegyzője 8 évig lelkiismeretes pontossággal felelt meg hivatalának, úgy, hogy teljes mértékben kiérdemelte a hitrokonok becsülését, bizalmát és szeretetét. Szívökben őrzik emlékét s őrzik nemcsak ők, hanem hitfelekezeti

különbség nélkül mindazok, a kik az ő tudománya mellett felvilágosult gondolkozását s humánus jellemét megismerhették.

Gyász hírek. Péterfi Sándor, hévizi nyugalmazott lelkész és esperes, sok jeles egyh. beszéd írója, márt. elején végegyengülés következtében meghalt. Szegény jó öreg sokat szenvedett főleg utóbbi napjaiban s a halál reá nézve, mondhatni, jótétemény volt. Elköltözött jelesünk életéről, egyik munkatársunktól, külön életrajzban fogunk megemlékezni. — Pálffy Ferencz, udvarhelymegyei tiszti ügyész és egyháztanácsos nagy csapást szenvedett két kedves kis fiának, Károly és Jankónak halálában, kiket járványos betegség három nap alatt ragadott el. — Recsenyéden id. F. Máthé Istvánt, sok érdemet szerzett egyh. gondnokot nagy innepélyességgel temették el ezelőtt pár héttel. Legyen áldott emlékezete! — K. Nagy Gábor kaáli földbirtokost érzékeny vesztés érte Albert nevű, VI-ik osztályos tanuló, jóreményű fiának hosszas betegség után történt elhunytában. — Geréb Sándor als.-boldogasszonyfalvi lelkész márt. 26-án elvesztette 8-ik évében járó Anna leányát.

Jövő füzetünk egyik nagy jóltevőnk: Kelemen Benő életrajzát fogja hozni képpel kitűnő történelemírónk, Jakab Elek tollából.

Folyóiratunkról a „Protestans Pap“ februári száma: „A „Keresztény Magvető“-t, mint valóban igazi tudományos folyóiratot, melegen ajánljuk t. paptársaink figyelmébe.“

„A Keresztény Magvető pártolói“ sorába léptek ujabban: Radó János, m. kir. adófelügyelő Déván; Frankkiss Jenő kereskedő Kolozsvárt; Koncz József gazdatiszt Bethlenben.

ARANYKÖNYV.

A BUDAPESTEN ALAPITANDÓ UNITÁRIUS RENDES LELKÉSZI ÁLLOMÁSRA ÉS ÁLLANDÓ IMHÁZRA TETT KEGYES ADOMÁNYOK.

XXXVI. Közlemény.

Nagyságos Beniczky Gábor ur 47. sz. gyűjtő könyvecskéjére adakoztak: Özvegy gróf Bathyáni Lajosné 5 frt. Gr. Keglevich Béláné 1 frt. Beniczky Gábor 94 frt, összesen 100 frt. — Továbbá: Binecz Ilka 5 frt. Bauer Sándor 80. sz. könyvecskére 2 frt.

M. Farkas Sándor ur 150. sz. könyvecskéjére adakoztak Alsó-Lendván: Hajós Mihály ügyvéd ur 1 frt. Hajós Mihályné 1 frt. Hajós Gyula, Feri, Kálmán, Gabriella egyenként 1 frt. Nábráczky Béla 1 frt. Nábráczky L. 1 frt. Keller Gyula 2 frt. Gallos Pál 1 frt. Rákos Sándor, Jakab Pál, Vighy István, Donyér Imre, Reis Miksa, Vogl Miklós, Császár Dániel, Szép N., Kazaliky, Nemes Károly, Magyar Ferencz egyenként 20—20 krajczár. Lancsák János, Balogh István, Cseke Zsigmond, Császár Sándor, Goron Imre, Magai Gábor, Greiner Henrich, Német József, Józsa Farkas. Babolcsy Pál egyenként 10 kr. Berger 80 kr. Összesen 15 frt.

E közlemény főösszege 122 frt. Ehez adva a 35 közleményt 18,481 frt 63 krt, az alap teszen: **18603 frt 63 krt.**

Budapest, 1887. ápr.

Hajós János,
egyh. gondnok.

Végh József,
pénztárnok